

Uddybende notat: Grænseværdier for nitrat i drikkevand og brugen af nitratfiltre for enkeltindvindere, og hvordan dette håndteres i andre kommuner

Notatet er udarbejdet i forlængelse af Miljø- og Teknikudvalgets beslutning den 23. januar 2023 om at udsætte punktet 'Retningslinjer for procesvand i kommende vandforsyningsplan' til marts for yderligere belysning af grænseværdier i drikkevand for nitrat og brugen af nitratfiltre for enkeltindvindere, og hvordan dette håndteres i andre kommuner.

Grænseværdier for nitrat i drikkevand

I Danmark er grænseværdien for nitrat i drikkevand 50 mg/l. Dette er fastslået i Bekendtgørelse om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg, nr. 972 af 21. juni 2022. Bekendtgørelsen er i daglig tale kendt som drikkevandsbekendtgørelsen.

Krav til drikkevandskvaliteten hos enkeltindvindere

Drikkevandsbekendtgørelsens kvalitetskrav for drikkevand gælder også enkeltindvindere. Bekendtgørelsen stiller dog ikke krav om obligatorisk kontrolprogram for enkeltindvindere, som ikke leverer vand til anden kommerciel eller offentlig aktivitet.

I henhold til bekendtgørelsen skal kommunen anbefale, at enkeltindvindere, som ikke er omfattet af obligatorisk kontrolprogram, foretager forenklet kontrol af deres drikkevand. På kommunens hjemmeside fremgår deraf anbefaling om, at enkeltindvindere undersøger deres drikkevand minimum hvert 5. år ved en forenklet kontrol.

Procedure ved overskridelse af nitrat

Selv om det ikke er et krav i henhold til bekendtgørelsen, så modtager kommunen årligt enkelte analyseresultater fra enkeltindvindere, som ikke leverer vand til anden kommerciel eller offentlig aktivitet.

Kommunen er ikke myndighed i spørgsmål om borgeres sundhed. I tilfælde af kendskab til drikkevand med nitrat indhold >50 mg/l kontakter forvaltningen altid Styrelsen for Patientsikkerhed med henblik på en sundhedsfaglig udtalelse i den konkrete sag. Hvis Styrelsen for Patientsikkerhed udtaler at der er sundhedsfare i det aktuelle tilfælde, skal kommunen påbyde forbedring af drikkevandskvaliteten hos enkeltindvinderen.

Brugen af nitratfiltre for enkeltindvindere

I Norddjurs Kommunes Kommuneplan 2009 er et af kommunalbestyrelsens mål at "*Drikkevandsforsyningen skal baseres på grundvand, der kun har gennemgået simpel vandbehandling*".

Det betyder, at der som udgangspunkt ikke gives tilladelse til videregående vandbehandling, hvis en anden holdbar løsning baseret på simpel vandbehandling kan findes inden for rimelige økonomiske rammer. For en enkeltindvinder indenfor et alment vandværks forsyningsområde vil en holdbar løsning være at koble sin ejendom på den almene vandforsynings ledningsnet.

Hvad gør andre kommuner?

Norddjurs Kommune har forhørt sig om, hvordan andre kommuner reagerer ved overskridelse af nitrat i drikkevand hos enkeltindvindere. Den generelle tilbagemelding fra kommunerne er, at der som udgangspunkt ikke tillades videregående/avanceret vandbehandling og at Styrelsen for Patientsikkerhed kontaktes ved en overskridelse af grænseværdien for nitrat > 50 mg/l.

Nedenfor ses de forskellige kommuners tilbagemelding.

- Randers Kommune** Fra retningslinje i Kommuneplan 2021: *"Drikkevand skal have den bedst mulige kvalitet, der som minimum opfylder lovgivningens krav om drikkevandskvalitet. Drikkevand skal baseres på uforurenede grundvand, der efter en simpel vandbehandling for naturligt forekommende stoffer opfylder disse krav"*.
- Randers Kommune tillader ikke nitratfiltre ved private vandforsyningsanlæg (brønd/boring samt evt. filteranlæg, hydrofor mv.)
- Får kommunen kendskab til, at indhold af nitrat i drikkevandet hos private indvendere overskrider grænseværdien på 50 mg/l udstedes påbud til ejer om forbedring af vandkvaliteten/ny vandforsyning. I den forbindelse indhentes altid en konkret udtalelse fra Styrelsen for Patientsikkerhed.
- Syddjurs Kommune** Fra vandforsyningsplanen: *"Som udgangspunkt gives der ikke tilladelse til permanent avanceret (videregående) vandbehandling. Dette er gældende for såvel de almene som de ikke almene vandforsyninger (enkeltindvendere)"*
- Som udgangspunkt vil Syddjurs Kommune give afslag, hvis en enkeltindvinder spørger om de må opsætte et nitratfilter.
- Ved kendskab til overskridelser af grænseværdien for nitrat i drikkevand ved enkeltindvendere kontaktes Styrelsen for Patientsikkerhed.
- Favrskov Kommune** Fra vandforsyningsplanen: *"Der meddeles som udgangspunkt ikke tilladelse til videregående vandbehandling"*.
- Favrskovs Kommunes vandforsyningsplan gælder først og fremmest vandværker. Favrskov oplyser, at de behandler sager om overskridelse af grænseværdien for nitrat ved enkeltindvendere på samme måde.
- Ved overskridelse af grænseværdi for nitrat kontaktes Styrelsen for Patientsikkerhed. På baggrund af udtalelse fra dem vurderes herefter den konkrete sag.
- Kommunen giver altid et påbud om, at spædbørn ikke må indtage drikkevandet hvis der er målt en overskridelse af grænseværdien for nitrat på 50 mg/l.
- Viborg Kommune** Kommunen tillader som udgangspunkt ikke videregående vandbehandling.
- På baggrund af den nye drikkevandsbekendtgørelse i 2022 har Viborg Kommune ændret praksis i forhold til overskridelser af grænseværdien for nitrat på >50 mg/l. I dag kontaktes Styrelsen for Patientsikkerhed ved den mindste overskridelse; Tidligere har praksis været mere lempelig.